

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Vaststelling Kaderstellende notitie UPLG	TELEFOONNUMMER	+31636166041
DATUM	14-04-2024	E-MAILADRES	anne.jansen@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-367003060-12087	DOMEIN/OPGAVE	LLO
VAN	Anne Jansen	TEAM	PL2
		PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
BIJLAGE	Kaderstellende notitie UPLG		

Geachte leden van Provinciale Staten,

Gevraagd besluit:

De Kaderstellende notitie voor het Utrechts Programma Landelijk Gebied vast te stellen.

Inleiding:

Aanleiding

Op basis van het Nationaal Programma Landelijk Gebied hebben alle provincies begin juli 2023 de eerste concepten van hun Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) ingediend bij het Rijk. In deze gebiedsprogramma's zijn de gebiedsplannen voor de aanpak van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden geïntegreerd, waarmee voldaan wordt aan de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (inmiddels onderdeel van de Omgevingswet). Voor Utrecht is dit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG).

In het najaar van 2023 is geconstateerd dat het UPLG gezien moet worden als een programma onder de Omgevingswet en dat tevens een Plan-MER noodzakelijk is. Op grond van de Omgevingswet is het de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten om deze programma's vast te stellen, dit geldt dus ook voor het UPLG. Conform de 'Werkwijze programma's en projectbesluiten', zoals vastgesteld in uw vergadering van 9 februari 2022, heeft uw Staten de mogelijkheid om kaders te formuleren voor dit programma. In de voorliggende Kaderstellende notitie UPLG zijn deze kaders geformuleerd.

Voorgeschiedenis in Cie RGW en PS:

1 april 2022	Kamerbrief Hoofdlijnen van de gecombineerde aanpak van natuur, water en klimaat in het landelijk gebied en van het bredere stikstofbeleid
10 juni 2022	Kamerbrief Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied
10 juni 2022	Kamerbrief Perspectieven voor agrarisch ondernemen
5 oktober 2022	Rapport Remkes 'wat wel kan – uit de impasse en een aanzet tot perspectief'
25 nov. 2022	Kamerbrief 'Voortgang Nationaal Programma Landelijk Gebied'

	Kamerbrief 'Voortgang integrale aanpak landelijk gebied en opvolging uitspraak Raad van State over Porthos
	Kamerbrief 'Water en bodem sturend'
	Kamerbrief 'Toekomst landbouw'
	10 febr. 2023
	Kamerbrief Uitwerking piekbelastersaanpak en voortgang PAS-melders
	Kamerbrief Voortgang integrale aanpak landelijk gebied, waaronder het NPLG
9 mei 2023	Startnotitie UPLG vastgesteld door GS
30 mei 2023	Koersnotitie UPLG vastgesteld door GS
4 juli 2023	Concept UPLG 1.0 + Statenbrief + aanbiedingsbrief aan de minister van Natuur en Stikstof
31 oktober 2023	Memorandum aan de Staten over verdere proces UPLG
13 februari 2024	Memorandum aan de Staten: Het UPLG, wat kan al wel?
26 maart 2024	Aanbieding UPLG-maatregelpakketten aan de minister van Natuur en Stikstof

Belang van kaderstelling

De eerste proeve van het Utrechts Programma Landelijk Gebied is begin juli 2023 ingediend bij het Rijk. Dit concept-UPLG is (ambtelijk) beoordeeld en positief ontvangen. De volgende versie van het UPLG, het Ontwerp-UPLG, is naar verwachting medio december 2024 gereed (ter inzagelegging in januari-februari 2025). Gezien het belang van het UPLG voor de aanpak van de (veelal urgente) opgaven in het landelijk gebied is het noodzakelijk dat u als PS de mogelijkheid heeft mee te denken over de inhoudelijke kaders.

Concrete vraag

U wordt gevraagd de Kaderstellende notitie voor het Utrechts Programma Landelijk Gebied vast te stellen

Juridische en andere relevante kaders:

- Art. 3.4 Omgevingswet
- Omgevingsvisie provincie Utrecht (2021)
- Werkwijze programma's en projecten (PS besluit 9-2-2022)

Argumentatie:

Achtergrond bij de kaders

De opdracht tot het opstellen van het UPLG is verwoord in het NPLG, een beleidsprogramma onder de Nationale Omgevingsvisie. Doel van het NPLG is om het landgebruik weer beter in balans te brengen met natuurlijke systemen en dus met de draagkracht van het gebied, en daarmee een toekomst- en klimaatbestendig landelijk gebied te realiseren. Het NPLG richt zich op drie kernopgaven: het in een samenhangende aanpak realiseren van de Europese internationale verplichtingen op het terrein van (1) natuur (met als onderliggend doel de stikstofopgave), (2) water en (3) klimaat. In de zogenoemde gebiedsgerichte aanpak moeten maatregelen slim gecombineerd worden om de natuur, de bodem en de waterkwaliteit te verbeteren en de klimaatopgave te halen. Provincies zijn verantwoordelijk voor de gebiedsgerichte aanpak. In het NPLG zijn de structurerende keuzes en regionale doelen voor het UPLG (en de andere provinciale programma's landelijk gebied) opgenomen, deze vormen de basis voor de voorliggende kaderstelling.

Volgorde der dingen

Op basis van de eerste versie van de Handreiking gebiedsprogramma's Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), die was gebaseerd op het Ontwikkeldocument NPLG, hebben alle provincies begin juli 2023 de eerste concepten van hun Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) ingediend bij het Rijk. In deze gebiedsprogramma's zijn de gebiedsplannen voor de aanpak van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden geïntegreerd, waarmee voldaan wordt aan de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn, inmiddels onderdeel van de Omgevingswet). Voor Utrecht is dit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG).

In het najaar van 2023 is geconstateerd dat het UPLG gezien moet worden als een programma onder de Omgevingswet en dat tevens een Plan-MER noodzakelijk is. Op grond van de Omgevingswet is het de bevoegdheid van GS om deze programma's vast te stellen, dit geldt dus ook voor het UPLG.

Deze bevoegdheidsverdeling is voor Provinciale Staten aanleiding om het college heldere kaders mee te geven voor de opstelling van het ontwerpprogramma: het Ontwerp-UPLG. Dit conform de Werkwijze programma's en projectbesluiten (vastgesteld door PS in 2022). In dit document zijn de kaders voor het UPLG geformuleerd.

Relatie tussen het UPLG en de Omgevingsvisie

Het UPLG baseert zich op de Omgevingsvisie, maar loopt op bepaalde onderdelen vooruit op de te wijzigen Omgevingsvisie. Het strategische beleid uit het UPLG wordt verankerd in de nieuwe Omgevingsvisie.

Relatie met andere beleidsvelden

Het UPLG kent een relatie met meerdere provinciale beleidsopgaven en programma's, voorbeelden zijn: Het Akkoord van Utrecht (realisatie NNN), de Regionale Veenweidestrategie Utrechtse veenweiden, het provinciale Bodem- en Waterprogramma, de programma's Klimaat Centraal en Klimaatadaptatie, de in ontwikkeling zijnde Landbouwvisie.

Doelenboom:

In het kader van het UPLG wordt op dit moment gewerkt aan een nieuwe doelenboom. Uitgaande van de huidige doelenboom zijn de belangrijkste beleidsdoelen:

- beleidsdoel 2.2 De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig met het bijbehorende meerjarendoel 2.2.2 De biodiversiteit in stad en platteland is verbeterd.
- beleidsdoel 3.5 Bodemdaling en broeikasgasuitstoot.

Brede welvaart indicatoren:

Het UPLG draagt bij aan de brede welvaart in de provincie Utrecht. Vanuit de drie hoofddoelen van het UPLG wordt bijgedragen aan verbetering van het watersysteem (robuuste en klimaatbestendige inrichting, verbetering waterkwaliteit), de versterking van natuur & biodiversiteit en de vermindering van de broeikasgasuitstoot om de klimaatverandering te beperken. Als vierde doel hebben we toekomstperspectief voor de landbouw toegevoegd. Van de landbouw wordt een belangrijke bijdrage aan de doelen van het UPLG verwacht, dit kan alleen als dit samengaat met een gezonde bedrijfsvoering. In de uitvoering volgen we zo veel mogelijk een integrale en gebiedsgerichte aanpak. Hierbij worden ook andere opgaven, zoals op het gebied van energietransitie, recreatie en landschap meegenomen.

Kijk ook door de Sociale bril:

Via een Sociaal Economische Impactanalyse (SEIA) beogen we om de sociaal-economische effecten van het UPLG in kaart te brengen. Deze methode wordt de komende jaren verder ontwikkeld om te kunnen anticiperen op de mogelijke effecten van de maatregelen en te kunnen bijsturen waar nodig en mogelijk.

Participatie:

Zie hiervoor ook de Statenbrief Reactienota Utrechts Programma Landelijk (UPLG) (SB met documentnr. UTSP-367003060-12591, datum 14 mei 2024). Het concept-UPLG is najaar 2023 breed rondgestuurd naar onze gebiedspartners voor een schriftelijke reactie. Daarnaast zijn we op tal van momenten met hen in gesprek gegaan over de inhoudelijke koers van het UPLG (via bijeenkomsten met deskundigen, via bestuurlijke rondetafelgesprekken en via webinars). Hiermee hebben we een goed beeld gekregen van wat er bij onze gebiedspartners (waterschappen, gemeenten, natuur- en landbouworganisaties) leeft over de inhoud en koers van het UPLG.

Deze Kaderstellende notitie is in sterke mate gebaseerd op het concept-UPLG en daarmee werkt het participatietraject van het UPLG door in deze Kaderstellende notitie. Het participatieproces van de voorliggende Kaderstellende notitie zelf heeft zich beperkt tot de Provinciale Stuurgroep Landelijk Gebied (provincie-waterschappen-gemeenten): het eindconcept is met hen besproken.

Financiële consequenties:

Voor de eerste jaren komen waarschijnlijk middelen vanuit het Rijk beschikbaar voor financiering van vier van de zes maatregelpakketten (besluitvorming hierover is te verwachten juli aanstaande).

De eerste jaren komen naar verwachting nog geen Rijksmiddelen beschikbaar voor de maatregelpakketten Beekdalen en Utrechtse Heuvelrug en Flanken. Dit betekent dat er voor Utrecht-oost nauwelijks

uitvoeringsmiddelen beschikbaar komen. Wij zullen daarom bij de Zomernota met een voorstel komen om vanuit de bestemmingsreserves Bodemdaling en Stikstof uitvoering van deze pakketten mogelijk te maken.

Vervolg:

We werken nu toe naar het ontwerp-UPLG, dat naar verwachting medio december 2024 voor besluitvorming kan worden voorgelegd, samen met de Plan-MER. Na ter inzagelegging in januari-februari 2025 is het voornemen om uiterlijk juli 2025 het UPLG definitief vast te stellen, samen met de Nota van Beantwoording. Deze besluiten worden genomen door Gedeputeerde Staten.

Wat betreft de financiën: We verwachten in de ministerraad van juli 2024 de definitieve besluitvorming over de 1^e tranche rijksmiddelen voor de UPLG-maatregelenpakketten. Over het nog niet ingestelde Transitiefonds Landelijk Gebied is voorlopig nog geen duidelijkheid. Hiervoor is eerst een nieuw kabinet nodig. Dit betekent voorlopig nog veel onzekerheid over de lange termijn financiering. We houden u van dit alles op de hoogte.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Besluit van 26 juni 2024 tot vaststelling van de Kaderstellende Notitie UPLG.

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 26 juni 2024.

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 mei 2024 met nummer UTSP- 367003060-12681, van afdeling LLO, gebiedsgerichte aanpak landelijk gebied.

Overwegende dat:

- In juli 2023 het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) is ingediend bij het Rijk;
- In het najaar van 2023 is geconstateerd dat het UPLG gezien moet worden als een programma onder de Omgevingswet en dat tevens een Plan-MER noodzakelijk is;
- Het op grond van de Omgevingswet de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten is om deze programma's vast te stellen, dit geldt dus ook voor het UPLG;
- Conform de 'Werkwijze programma's en projectbesluiten', zoals vastgesteld in uw vergadering van 9 februari 2022, uw Staten de mogelijkheid heeft om kaders te formuleren voor dit programma

Besluit:

De Kaderstellende notitie voor het Utrechts Programma Landelijk Gebied vast te stellen.

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Griffier,
mr. C.A. Peters